

7. Newseum. TODAY'S FRONT PAGES. (2022) // Source: https://www.freedomforum.org/todaysfrontpages/?_cf_chl_tk=fwYBVz4C120Be6k.6wuB9Ksmvf0yiM72B_lSG0Diwo-1649248139-0-gaNycGzNCn0
8. Denys Krasnikov., (2022) «Facebook and Twitter are over. Roskomnadzor blocked social networks in Russia» // Source: <https://forbes.ua/news/facebook-skinchivsyia-roskomnaglyad-zablokuvav-sotsmerezhu-v-rosii-04032022-4180>
9. Natalka Lotoska., (2022) “Instagram will be blocked in Russia from March 14” // Source: https://lb.ua/world/2022/03/11/509067_rosii_instagram_zablokuyut_z_14.html
10. “Zelensky gave a resonant interview to the Russian media, in Russia they tried to ban him” (2022) // Source: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/interv-yu-zelenskogo-rosiyskim-media-z-yakimi-zmi-govoriv-prezident-ta-chomu-yogo-zaboronili-v-rf-50228987.html>

Ключові слова: журналістика, війна, міжнародні журналісти, якісна преса, критичне мислення, інформаційна війна.

Key words: journalism, war, international journalists, quality press, media literacy, critical thinking, information war.

ПАРХІТЬКО ОЛЕГ ВОЛОДИМИРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри журналістики, кандидат філологічних наук, доцент*

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МІЖНАРОДНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

В останній чверті XX століття журналістика увійшла в період потужних перетворень. Великою мірою ці перетворення були викликані еволюцією у сфері нових технологій. Поява кабельного та супутникового зв'язку, а згодом Інтернет та мобільного Інтернет відкрили перед журналістикою нові горизонти, одночасно поставивши перед нею низку проблем. Наразі цілком очевидно, що професія істотно змінюється. Усі ці проблеми та виклики повною мірою стосуються й міжнародної журналістики, хоч у силу своєї специфіки перед нею постають додаткові складнощі. Сучасним журналістам необхідно буде з'ясувати, яким шляхом піде професія у найближчі десятиліття. Отже, обговорення проблем, які постали перед журналістикою, та пошук шляхів подолання кризових явищ є наразі досить важливими та актуальними.

Мета роботи – виявити та чітко сформулювати проблеми, які постають перед сучасною міжнародною журналістикою. Окреслена мета передбачає розв'язання наступних завдань: 1) показати, як і чому почалася трансформація журналістики в останній чверті XX століття; 2) виділити ключові етапи трансформації журналістики; 3) сформулювати проблеми, які стоять перед сучасною журналістикою.

На нашу думку, процес трансформації журналістики починається в 70-ті роки XX століття. У 60-ті роки XX століття у провідних країнах

світу активно поширюється кольорове телебачення. Масовізація кольорового телебачення фактично завершується наприкінці 60-х, що завдає потужного удару по журнальному ринку, оскільки в цей момент аудиторії стають очевидними переваги кольорової картини у русі над статичною картинкою. Відтак значна частина рекламного ринку полишає журнальну сферу та переходить до телебачення.

Рекламні прибутки істотно розширюють можливості телебачення як сфери бізнесу, однак через брак технологічних можливостей ця галузь все ще залишається обмеженою географічно. Новий прорив відбувається у середині 70-х років, коли з'являються кабельна та супутникова технології передачі сигналу. Можна говорити про те, що саме в цей час починається глобалізація телебачення. Із приходом глобалізації починається й процес комерціалізації телебачення, тобто прибутковий розважальний контент поступово починає витісняти серйозну важливу інформацію. Через посередництво телебачення комерціалізація досить швидко стає трендом в інших видах ЗМІ.

Наступний етап трансформації журналістики відбувається з приходом Інтернет, який фактично завершує процес глобалізації у сфері інформації. Втім, основний його вплив на журналістику полягає у пришвидшенні темпів передачі інформації. Журналістика кілька століть була монополістом у сфері передачі інформації. Із розвитком Інтернет і згодом із появою соцмереж фактично кожна людина стає конкурентом журналістів. Більше того, журналісти опиняються у вкрай не вигідній ситуації з точки зору подачі інформації, адже, на відміну від користувачів соцмереж, їм доводиться витрачати час на перевірку зібраних відомостей. На практиці журналісти були змушені прискорити усі процеси роботи з інформацією, що призвело до істотного збільшення кількості помилок та створення додаткового психологічного тиску.

Нарешті, останнім важливим етапом можна вважати появу мобільного Інтернет. Якщо раніше реципієнту принаймні потрібний був час, щоб увімкнути комп'ютер або планшет, то тепер процеси передачі-отримання інформації стали відбуватися миттєво. Цей етап ще більше прискорив темпи передачі інформації, однак значення його полягало не в цьому. Екран мобільного телефону не призначений для довгого та вдумливого читання текстів, тож призначені для мобільного користування матеріали стали істотно скорочувати. Тож не дивно, що трендом подачі інформації сьогодні є стислість.

З наведених етапів витікають ті проблеми, з якими стикається журналістика сьогодні. Однією з найголовніших проблем є втрата довіри до традиційної журналістики з боку цільової аудиторії. Згідно з результатами щорічного дослідження Edelman Trust Barometer за 2020 рік, рівень довіри світової аудиторії до традиційних медіа становить 53 %, що на 8 % менше, ніж минулого року [2, с. 24]. Журналістику обвинувачують у заангажованості, комерціалізації, інформаційному плагіаті та навіть у вигадуванні текстів. У пошуках інформації розчарована аудиторія все частіше звертається до альтернативних джерел.

Другою значною проблемою слід назвати неухильне пришвидшення темпів роботи, що призводить до ремісництва, яке підмінює творчий підхід. Журналісти поступово відмовляються від складних форм та не намагаються шукати цікаві ідеї, надаючи перевагу шаблонним рішенням.

Третьою проблемою можна вважати те, що сучасна журналістика все більше відхиляється від журналістських стандартів як принципу роботи. Найбільша небезпека тут полягає у фактичному розмиванні кордонів між працею журналістів, блогерів та користувачів соцмереж. На нашу думку, посилення цієї тенденції може призвести до повного зникнення журналістики як професії.

Проблеми міжнародної журналістики більш специфічні, хоч вони й великою мірою витікають із проблем та загальних трендів розвитку професії.

1. Загальне зменшення ролі журналіста-міжнародника внаслідок глобалізації. У ХХ столітті журналіст-міжнародник був своєрідним вікном у світ для переважної частини світу. Однак із розвитком туристичного бізнесу, падінням «залізної завіси» та розвитком Інтернет вплив журналістів-міжнародників істотно знизився. За словами журналіста О. Баунова, у СРСР внаслідок існування «залізної завіси» на журналіста-міжнародника дивилися як греки на Орфея та Одиссея, які повернулися з царини мертвих Аїду [1].

2. Втрата ідентифікації. У ХХ столітті для журналіста-міжнародника важливим було формування контенту з урахуванням інтересів своєї країни та громадян. У ХХІ столітті матеріали стають більш інтернаціональними та уніфікованими. Також слід зазначити, що з часу завершення «холодної війни» та повалення «залізної завіси» міжнародна журналістика все ще знаходиться у пошуку векторів для концептуального висвітлення подій.

3. Суб'єктивізація роботи з інформацією. Можна говорити про те, що у ХХ столітті домінувала європоцентрична культура, яка внаслідок цього мала змогу насаджувати свої стандарти у різних галузях, зокрема й у журналістиці. Сучасний світ є багатовекторним, тож інші культури наразі ставлять під сумнів канони об'єктивної журналістики. Існує думка, що сучасна подача інформації має наближатися до громадянської журналістики.

4. Регіоналізація інформаційних потреб світової аудиторії. Сучасна масова аудиторія не бажає витрачати час на те, щоб розбиратися у тонкощах геополітики. Пересічні реципієнти надають перевагу подіям, які тісніше пов'язані з їхнім життям.

5. Збільшення ролі фрілансерів у висвітленні міжнародних подій. Медіакорпорації не можуть собі дозволити тримати журналістів у всіх країнах світу, тому активно використовують у роботі послуги фрілансерів. Проблема полягає в тому, що подібна практика дозволяє корпораціям скорочувати кількість штатних журналістів, відмовляючись від професійних послуг. З іншого боку, фрілансери далеко не завжди демонструють високий професіоналізм.

Отже, сучасна міжнародна журналістика стикається як із загальножурналістськими проблемами, так і з специфічними власними труднощами. Пришвидшення темпів роботи, скорочення кількості професійних журналістів-міжнародників, загальне зменшення потреби в міжнародних новинах призводять до загального зниження стандартів професії. Вочевидь, міжнародній журналістиці доведеться пристосовуватися до реалій мінливого світу і шукати в ньому своє місце.

Список використаних джерел:

1. Баунов А. Почему международные журналисты больше не космонавты [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.colta.ru/articles/media/1289-pochemu-mezhdunarodnye-zhurnalisty-bolshe-ne-kosmonavty>
2. Edelman Trust Barometer 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.edelman.com/sites/g/files/aatuss191/files/2021-01/2021-edelman-trust-barometer.pdf>

Ключові слова: міжнародна журналістика, криза, глобалізація, цільова аудиторія, журналістські стандарти.

Key words: international journalism, crisis, globalization, target audience, journalistic standards.

МАРУХОВСЬКИЙ ОЛЕГ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

*Університет економіки та права «КРОК»,
доцент кафедри міжнародних відносин та журналістики,
кандидат політичних наук, доцент*

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЖУРНАЛІСТИКА ПРО НОВИЙ ГЛОБАЛЬНИЙ ВИКЛИК УКРАЇНИ ЩОДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ 2022 Р.

Сьогодні в епоху повномасштабної загарбницької російської війни проти України новим глобальним викликом для української журналістики щодо європейської інтеграції стало максимальне висвітлення у міжнародних та українських ЗМІ дуже важливої ідеї – ідеї прискореного надання Україні статусу кандидата у ЄС.

Відомо, що президент Польщі Анджей Дуда одним з перших ще на самому початку цієї жахливої війни – 26 лютого 2022 року зробив заяву про те, що Україні необхідно у найкоротший термін надати статус офіційного кандидата на вступ до Європейського Союзу [1]. Через день 27 лютого, президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляен заявила в коментарі Euronews, що Україна «одна з нас, і ми хочемо, щоб вона була в Європейському Союзі» [2]. Наступного дня 28 лютого, на четвертий день війни, президент України Володимир Зеленський підписав і подав заявку на членство в ЄС, яку він просив розглянути за спеціаль-